

A. Ü. Veteriner Fakültesi Doğum B. ve Jinekoloji Kürsüsü
Prof. Dr. Hüseyin Erk

BİR İNEKTE BİR KISIM YAVRU ZARLARIN YENİLMESİN- DEN ALTI GÜN SONRA DIŞKI İLE ATILMASI OLAYI

Erol Alaçam*

**The placenta which is partly eaten by the cow, is expelled
out six days after with the feces.**

Summary : We observed that, the foetal membranes which is partly eaten by a crossbred Holstein cow is expelled out with feces six days after the treatment with calcium and laxatives.

Özet : Gözlemimizde, yavru zarlarının bir kısmını yiyen yarım kan Holstein inekte, calcium ve purgatiflerle tedaviden altı gün sonra zarların dışkı ile atılması izlendi.

Giriş

Evcil hayvanların çoğu doğumdan sonra atılan yavru zarlarını yeme eyilimindedirler. Placentophagia denen bu olayın, ananın yeni doğan yavrusunu koruma içgüdüğü ile olduğu sanılmaktadır¹. İnekler kokuşmamış yavru zarlarını yerler. Bazen de yavru zarları henüz tam olarak düşmeden sarkan kısımlarını yemeye başlarlar. Yavru zarlarını yerken tıkanarak asfeksiden ölen ineklerden bahsedilmiştir. Bütün ruminantlarda yavru zarlarını yeme alışkanlığı olduğu halde sindirim sistemi bozukluğu ve toksemi nadiren görülür²

Olay

26-12-1972 tarihinde y. k. Holstein, siyah ineğin sonunu tam olarak atamadığı şikayeti ile kliniğimize başvuruldu. Hayvan 48 saat önce, canlı, tam gelişmiş, dişi ve sıhhatli bir yavru doğurmuş. Doğumdan sonra hayvanı izlemedikleri için sonunu atarken görememişler,

* A. Ü. Veteriner Fakültesi Doğum B. Jinekoloji Kürsüsü Asistanı.

fakat birkaç saat sonra ahıra girdiklerinde yavru zarlarının tam olmıyan iki parça halinde ahır zemininde durduğunu ve ineğin serbest olarak ahırda dolaştığını görmüşler. Kısa bir süre sonra geviş almadığı, iştahsız olduğu ve ayağa kalkarken güçlük çektiği için başvurdukları veteriner hipokalsemi teşhisi koyarak 250 cc Calcium Gluconat % 20 damar içi yolla vermiş ve sondayla rumendeki gazın bir kısmını almıya çalışmış. Hayvanın genel durumu biraz düzelmişse de, sancıların aralıklı devam ettiği, rumenin normal olarak çalışmadığı, iştahının düzelmemesi dikkati çekmiş. Bu defa yavru zarlarının da tamamını bulamadıkları için, bir kısım yavru zarının düşmediği şüphesi ile doğumdan 48 saat sonra bize başvurular. Beden ısısı: 38.9, nabız 64 idi. Hayvan huzursuz ve sancılıydı. Rumen hiç çalışmıyordu. Rektal muayenede uterus kısmı boşluğuna doğru sarkık ve henüz toparlanmamış olmasına rağmen içinde yavru zarı veya fazla miktarda yavru suyu hissedilemiyordu. Vaginal muayenede, cervix uteri ancak iki parmak geçebilecek açıklıkta idi ve parmakların yetiştiremediği kısımda ele yavru zarı gelmiyordu. Cervix uteri çevresinde ayrıca sarımsı şeffaf bir muköz göze çarpıyordu.

Hayvanın ahırda serbest olarak dolaşır görülmesinden, yavru zarlarının bir kısmının bulunamamasından ve sindirim bozukluğu bulunmasından yavru zarlarının ana tarafından yenildiği kanısına varıldı. Rumeni harekete geçirmek için 150 cc Calcium Gluconat % 20 S.C. ve ağız yolu ile de purgatifler verildi. Ayrıca dört gün süre ile antibiotik tedavisi tavsiye edildi. Bu tedaviden sonra hayvanın genel durumunun, iştahının düzelmesine, rumenin normal olarak çalışmasına rağmen, sancılanması zaman zaman devam etti.

30-12-1972 günü hayvan, rektumdan dışkı ile birlikte, el ayası büyüklüğünde, 4 parça halinde yavru zarlarını attı. Bundan hemen sonra da sancı kesildi ve hayvan tamamen normale döndü. Bir ay sonra kontrol edildiğinde, hayvanın sıhhati gayet iyi idi ve günlük ortalama 20 kg kadar süt veriyordu.

Sonuç ve Tartışma

Roberts³ e göre, ineklerde çoğu vak'alarda hiçbir bozukluk yapmayan placentophagia bazı vak'alarda sindirim sistemi bozukluğuna ve toksemiye sebep olmaktadır. Böyle durumlarda purgatifler, antibiotikler ve son çare olarakta rumenotomi tavsiye edilmektedir⁴. Harkness² bir vak'ada yenilen yavru zarlarının sindirim bozukluğuna sebep olduğunu ve 30 gün sonra rumenotomi ile çıkartıldığını bildirmiştir. Spriggs⁴ doğumundan 21 gün sonra aniden ölen bir ineğe otopsi yapıldığında rumende yavru zarlarına rastlanıldığını,

diğer bir inekte de yenilen yavru zarlarının 12 gün sonra rumenotomi ile çıkartılmasıyla iyi sonuç alındığını bildirmiştir. Bizim müdahale ettiğimiz vak'ada ise inek tarafından yenilen yavru zarları, calcium ve purgatiflerin verilmesinden 6 gün sonra, rektumdan el ayası büyüklüğünde dört parça halinde atılmıştır. Elimizdeki literatürlerde yavru zarlarının kısa bir sürede rektumdan dışkı ile atıldığına dair bir kayda rastlanılmadığından vak'a enteresan bulunarak yayınlanması uygun görülmüştür.

Literatür

1. **Erk, H., Doğaneli, M., Akkayan, C.** (1972). *Veteriner Doğum Bilgisi (Obstetrik) ve Jinekoloji*, Ankara Üniv. Basımevi, Ankara.
2. **Harkness, D.** (1960). *Retained Placenta: an Unusual site*, Vet. Rec., 72, 3, 45.
3. **Roberts, S. J.** (1971). *Veterinary Obstetrics and Genital Diseases* 2nd Ed., Ithaca, New York.
4. **Spriggs, D. N.** (1960). *Retained Placenta*, Vet. Rec., 72, 5, 94.
Yazı "Dergi Yazı Kuruluna" 29.3.1973 günü gelmiştir.